

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет бізнесу і права
Кафедра фінансів, обліку та підприємництва**

**Аналіз фінансового стану підприємства та напрями його
поліпшення в умовах невизначеності**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: студент 4 курсу 451 групи
заочної форми навчання
спеціальності: 076 Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність
освітньо-професійної програми
«Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»
Прохоренко Ярослав Денисович

Керівник: Мохненко А.С., доктор
економічних наук, професор
Рецензент: к.е.н., доцентка
Карнаушенко А.С.
голова СФГ «Олексієнко С.М.»

Івано-Франківськ

2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи фінансової діяльності підприємства	5
1.1 Сутність, значення та завдання аналізу фінансової діяльності підприємства.....	5
1.2 Методи аналізу фінансової діяльності підприємства.....	10
1.3 Чинники, що впливають на фінансовий стан підприємства.....	14
РОЗДІЛ 2. Аналіз фінансового стану ТОВ «БОНУС У»	18
2.1 Основні економічні показники ТОВ «БОНУС У».....	18
2.2 Оцінка фінансового стану.....	23
2.3 Аналіз прибутку і рентабельності.....	26
РОЗДІЛ 3. Шляхи підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства	30
3.1 Позитивні та негативні тенденції розвитку ТОВ «БОНУС У».....	30
3.2 Заходи щодо покращення фінансового стану підприємства.....	32
ВИСНОВКИ	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	38

ВСТУП

Актуальність. Забезпечення ефективного функціонування підприємств вимагає економічно грамотного управління їх діяльністю, яке в багатому вимірі визначається вмінням аналізувати цю діяльність. За допомогою аналізу вивчаються тенденції розвитку, досліджуються фактори зміни результатів діяльності, обґрунтовуються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, оцінюються результати діяльності підприємства, формується економічна стратегія його розвитку, що свідчить про актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи.

Аналіз фінансової діяльності є науковою базою, на основі якої приймаються управлінські рішення в бізнесі. Для їх обґрунтування необхідно виявляти та прогнозувати існуючі та потенційні проблеми, виробничі та фінансові ризики, визначати вплив прийнятих рішень на рівень ризиків і доходів.

Фінансова звітність є найважливішим джерелом інформації про діяльність організації. Інтерпретація показників фінансової звітності різними суб'єктами бізнесу необхідна для прийняття управлінських рішень різного характеру.

Мета дослідження: розробити заходи з покращення фінансового стану підприємства в умовах невизначеності

Завдання:

- вивчити теоретичні аспекти аналізу фінансового стану підприємства;
- провести аналіз фінансового стану підприємства;
- виявити позитивні та негативні тенденції розвитку підприємства;

- виявити резерви та розробити заходи з покращення фінансового стану підприємства.

Об'єкт вивчення – діяльність підприємства ТОВ «БОНУС У», що спеціалізуються на виробництві хлібобулочних виробів.

Предмет дослідження – фінансовий стан діяльності підприємства «БОНУС У».

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи було використано методи аналізу, синтезу, індукції, аналогії, монографічний, графічний, економіко-статистичний та емпіричного дослідження.

Апробація результатів дослідження.

Матеріали кваліфікаційної роботи було апробовано на щорічній студентській науково-практичній конференції факультету бізнесу і права ХДУ 29 березня 2024 року.

Структура кваліфікаційної роботи. Дослідження складається зі вступу, трьох розділів основного матеріалу, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність, значення та завдання аналізу фінансової діяльності підприємства

Глибина аналізу, достовірність і об'єктивність аналітичних висновків забезпечуються залученням та аналітичною обробкою різноманітних джерел інформації. Залежно від джерел отриманої інформації, її можна поділити на внутрішню та зовнішню. Найбільшу роль у інформаційному забезпеченні аналізу відіграє внутрішня інформація, до якої відносяться всі види господарського обліку (оперативного та поточного, виробничого, управлінського, фінансового), бухгалтерська та статистична звітність, засновницькі документи, юридична документація, що характеризує договірні відносини постачальника з покупцями, заставниками, вкладниками та емітентами, проектна та інша технічна документація, яка відображає асортимент продукції, що випускається, їх якість, рівень техніки та технології виробництва, ступінь автоматизації управління всіма аспектами діяльності господарського суб'єкта, нормативно-планова документація та бізнес-план, акти аудиторських та планових перевірок [5, С. 11]. Під аналізом в широкому розумінні розуміється спосіб пізнання об'єктів та явищ навколишнього середовища, заснований на розчленуванні цілого на складові частини та вивченні їх у всьому різноманітті зв'язків та залежностей [2, С. 51].

Існує кілька підходів до визначення терміну «аналіз». Економічний аналіз, складовою частиною якого є фінансовий аналіз, представляє собою систему спеціальних знань, пов'язаних з

дослідженням економічних процесів, складених під впливом об'єктивних економічних законів та факторів суб'єктивного порядку [5, С. 11].

Фінансовий аналіз в традиційному розумінні є сукупністю методів, інструментів та технологій, застосовуваних для збору, обробки та інтерпретації даних про господарську діяльність компанії [21, С. 170]. Фінансовий аналіз - це інструмент, який дозволяє виявити та усунути проблеми в поточній діяльності фірми, для формулювання та прийняття оптимальних рішень з питань підвищення ефективності виробничо-збутових операцій, раціонального використання ресурсів, підвищення платоспроможності та зміцнення стійкості фінансового стану фірми, а також для забезпечення виконання планових фінансових показників та зобов'язань фірми перед кредиторами та інвесторами [22]. Фінансовий аналіз — це система спеціальних знань, пов'язаних з дослідженням економічних процесів та явищ у їх взаємозв'язку, складених під впливом об'єктивних та суб'єктивних факторів [9, С. 142]. Фінансовий аналіз підприємства - це процес, за допомогою якого оцінюється минуле та сучасне фінансове становище підприємства, результати діяльності та можливі перспективи розвитку організації [2, С. 51].

В ринковій економіці роль фінансового аналізу не лише зміцнилася, а й якісно змінилася. Це пов'язано з тим, що фінансовий аналіз в умовах ринку перетворився на основний метод оцінки всієї економіки.

Фінансовий аналіз - це об'єктивно необхідний елемент управління діяльністю підприємства, за допомогою якого визначається сутність господарських процесів, оцінюється фінансова ситуація, виявляються резерви виробництва та приймаються рішення для планування і управління.

Мета фінансового аналізу - своєчасно виявляти та усувати недоліки в фінансовій діяльності та знаходити резерви поліпшення фінансового стану підприємства та його платоспроможності.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «Фінансовий аналіз»

Автор	Визначення
Андрій Корнєєв	Фінансовий аналіз – це система методів, прийомів, процедур та інструментів, спрямованих на зіставлення, оцінювання, аналіз і висновки щодо фінансової звітності підприємства з метою прийняття управлінських рішень.
Віталій Мельник	Фінансовий аналіз – це комплекс методів, прийомів та процедур, спрямованих на вивчення фінансової звітності підприємства з метою виявлення його фінансового стану, результативності та стійкості.
Олександр Шапіро	Фінансовий аналіз є інструментом аналізу фінансового стану та фінансової діяльності підприємства. Він включає в себе зіставлення, класифікацію та інтерпретацію фінансової інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Джерело: складено автором на основі [2, С 51]

Фінансовий аналіз - це процес дослідження фінансового стану та основних результатів фінансової діяльності організації з метою виявлення резервів підвищення її ринкової вартості та забезпечення ефективного розвитку.

Об'єктом аналізу є те, на що спрямований аналіз. Залежно від поставлених завдань об'єктами аналізу фінансової звітності можуть бути фінансовий стан організації, фінансові результати, ділова активність організації та інше.

Суб'єктом аналізу є особа, яка займається аналітичною роботою та готує аналітичні звіти (записи) для керівництва, тобто аналітик.

Фінансові результати діяльності підприємства характеризуються сумою отриманого прибутку та рівнем рентабельності. Чим більша величина прибутку та вище рівень рентабельності, тим ефективніше функціонує підприємство, тим стійкіше його фінансове становище. Тому пошук резервів збільшення прибутку та рентабельності є однією з основних завдань у будь-якій сфері бізнесу. Велике значення в процесі управління фінансовими результатами приділяється економічному аналізу.

Основними завданнями аналізу фінансових результатів діяльності є:

- систематичний контроль за формуванням фінансових результатів;
- визначення впливу об'єктивних та суб'єктивних факторів на фінансові результати;
- виявлення резервів збільшення суми прибутку та рівня рентабельності та прогнозування їх величини;
- оцінка роботи підприємства з використання можливостей збільшення прибутку та рентабельності;
- розробка заходів з освоєння виявлених резервів.

Під час фінансування господарської діяльності підприємств виникають певні фінансові відносини, пов'язані з організацією виробництва, реалізацією продукції, формуванням фінансових ресурсів, розподілом та використанням доходів.

За змістом всю сукупність фінансових відносин підприємств можна систематизувати за наступними напрямками:

- пов'язані з формуванням статутного капіталу;
- пов'язані з виробництвом та реалізацією продукції, виникненням новоствореної вартості;

- між комерційними організаціями та підприємствами, пов'язані з емісією та розміщенням цінних паперів;
- між господарським суб'єктом та його підрозділами, а також з вищестоячою організацією;
- між комерційними організаціями та окремими працівниками (наприклад, виплата дивідендів);
- між господарськими суб'єктами та фінансовою системою держави при сплаті податків та інших платежів до бюджету;
- між господарськими суб'єктами та банківською системою в процесі зберігання грошей в банках, отримання та погашення позик.

Виходячи з цього, фінансова робота на підприємстві, передусім, спрямована на створення фінансових ресурсів для розвитку, з метою забезпечення зростання рентабельності, інвестиційної привабливості, тобто поліпшення фінансового стану підприємства.

Фінансовий аналіз надає можливість оцінити:

- майновий стан підприємства;
- ступінь підприємницького ризику;
- достатність капіталу для поточної діяльності та довгострокових інвестицій;
- потребу в додаткових джерелах фінансування;
- здатність до нарощування капіталу. [5, С.11]

Аналіз фінансового стану є частиною загального, повного аналізу господарської діяльності; якщо він ґрунтується лише на даних бухгалтерської звітності - зовнішній аналіз; внутрішньогосподарський аналіз може бути доповнений іншими аспектами: аналізом ефективності авансування капіталу, аналізом взаємозв'язку витрат, обороту та прибутку і т.п.

Аналіз фінансового стану підприємства включає:

- аналіз ліквідності та платоспроможності;

- аналіз фінансової стійкості;
- аналіз фінансових результатів, коефіцієнтів рентабельності та ділової активності.

Власники аналізують фінансові звіти для підвищення доходності. Кредитори та інвестори аналізують фінансові звіти, щоб мінімізувати свої ризики за позиками та вкладками. Таким чином, прийняття рішень повністю залежить від якості аналітичного обґрунтування рішення.

Для оцінки стійкості фінансового стану підприємства використовується ціла система показників, що характеризують зміни:

- структури капіталу підприємства за його розміщенням до джерел формування;
- ефективності та інтенсивності його використання;
- платоспроможності та кредитоспроможності підприємства;
- запасу його фінансової стійкості.

1.2 Методи аналізу фінансової діяльності підприємства

Метод фінансового аналізу є діалектичним методом пізнання, способом дослідження його об'єкта, тобто господарських і фінансових процесів та явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності.

Характерними особливостями методу економічного аналізу є:

- використання системи аналітичних показників, всебічно характеризуючих фінансово-господарську діяльність організації;
- вивчення причин зміни цих показників;
- виявлення та вимірювання причинно-наслідкових зв'язків між ними.

Методика аналізу - це система правил і вимог, які гарантують ефективне застосування методу. В сукупності метод і методика представляють собою методологічну основу фінансового аналізу.

Аналізуючи фінансову звітність, можна використовувати різні методи. Але до найбільш часто використовуваних методів фінансового аналізу відносяться:

- метод абсолютних, відносних і середніх величин;
- метод порівняння;
- вертикальний аналіз;
- горизонтальний аналіз;
- трендовий аналіз;
- факторний аналіз;
- аналіз за допомогою фінансових коефіцієнтів;
- метод експертних оцінок.

На рисунку 1.1 представлено основні методи фінансового аналізу

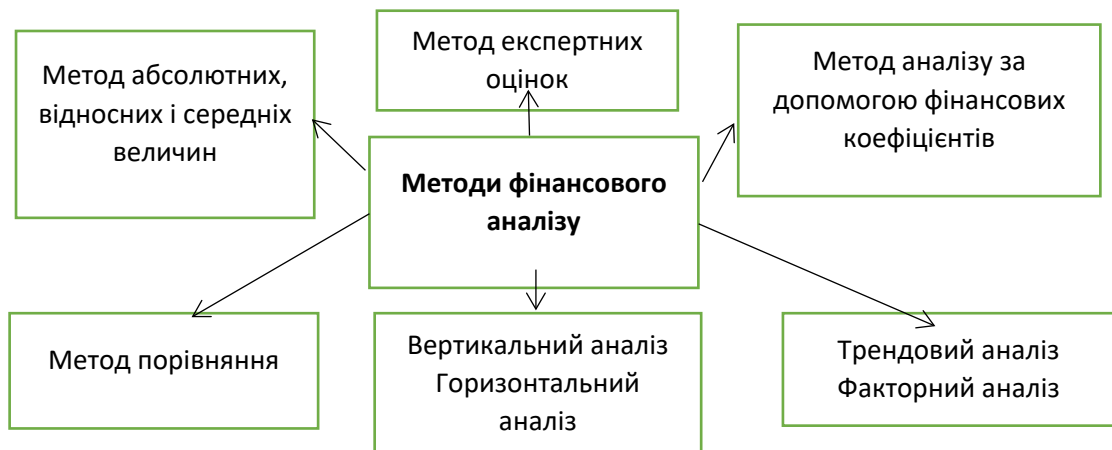

Рис 1.1 Методи фінансового аналізу

Джерело: складено автором на основі [12, С.41]

Абсолютні показники характеризують чисельність, об'єм (розмір) вивченого процесу. Вони завжди мають певну одиницю вимірювання: натуральну, умовно-натуральну, вартісну (грошову).

Натуральні одиниці вимірювання застосовуються у тих випадках, коли одиниця вимірювання відповідає споживчим властивостям продукту.

Відносні показники представляють собою співвідношення абсолютних (або інших відносних) показників, тобто кількість одиниць одного показника, що припадає на одиницю іншого показника. Відносні величини - це не лише відношення різних показників у один і той же момент часу, але і одного і того ж показника в різні моменти (наприклад, темп зростання).

Можна порівнювати одні й ті ж показники, що стосуються різних періодів, різних об'єктів або різних територій.

Отже, відносні величини - це один з найважливіших способів узагальнення та аналізу економічної інформації. У процесі фінансового аналізу абсолютні та відносні величини повинні розглядатися у взаємозв'язку, тобто використовувати відносні величини так, щоб чітко уявляти, яка абсолютна величина стоїть за кожним відносним показником. Необхідно також дотримуватися порівнянності порівнюваної величини, що взята за базу порівняння.

Середня величина є важливим спеціальним статистичним показником, який використовується для узагальнення даних. Середня величина - це показник "середины" або "центру" досліджуваних даних. Вона є узагальнюючою характеристикою вивченого ознаки в аналізованій сукупності даних і відображає типовий рівень в розрахунку на одиницю сукупності в конкретних умовах місця та часу.

Основною умовою використання середньої величини є якісна однорідність сукупності, за якою виміряна середня. [9, С.142]

Метод порівняння - найдревніший, логічний метод аналізу. Питання порівняння вирішується за принципом "краще або гірше", "більше або менше". Це в багатьох відносинах обумовлено особливостями психології людини, яка порівнює об'єкти парами.

Вертикальний (структурний) аналіз - це подання фінансового звіту у вигляді відносних показників. Таке подання дозволяє побачити відносну вагу кожного статті балансу в його загальному підсумку.

Обов'язковим елементом аналізу є динамічні ряди цих величин, за допомогою яких можна відстежувати та прогнозувати структурні зміни в складі активів і джерел їх покриття.

Отже, можна виділити дві основні риси вертикального аналізу:

- перехід до відносних показників дозволяє проводити порівняльний аналіз підприємств з урахуванням галузевої специфіки та інших характеристик;
- відносні показники згладжують негативний вплив інфляційних процесів, які значно спотворюють абсолютні показники фінансової звітності.

Проте, незважаючи на різноманіття методів фінансового аналізу, процес фінансового аналізу здійснюється на основі загальних принципів, застосування яких є важливою передумовою забезпечення його високого рівня.

Загальними принципами фінансового аналізу є:

- послідовність;
- комплексність;
- порівняння показників;
- використання наукового апарату (інструментарію);
- системність.

Комплексність аналізу передбачає виконання фінансового аналізу взаємозв'язку всіх фінансових процесів (комплексний аналіз). [9, С. 142]

Порівняння показників - це спосіб вивчення динаміки фінансових показників. Порівняння дозволяє дати оцінку будь-якому фінансовому показнику за фактичний (звітний) період у порівнянні з базисним періодом або іншим підприємством, або сукупністю підприємств.

Однак слід зазначити, що не всі з перерахованих методів економічного аналізу можуть знайти застосування у всіх випадках

фінансового аналізу, оскільки їх застосування в багатьох відношеннях залежить від аналітика.

1.3 Чинники, що впливають на фінансовий стан підприємства

Будь-яке підприємство є відкритою системою. У процесі отримання ресурсів від зовнішніх джерел та виробництва продукції або надання послуг, а також реалізації цієї продукції у зовнішнє середовище підприємство активно взаємодіє з цим середовищем, а також з внутрішнім середовищем. Усе це включено в підприємницький процес, спрямований на досягнення цілей підприємства.

Оскільки діяльність підприємств складається з комплексу взаємопов'язаних господарських процесів, вона залежить від численних і різноманітних факторів, що впливають на неї.

Будучи тісно пов'язаними, ці фактори часто впливають на результати діяльності підприємства по-різному: одні - позитивно, інші - негативно. Негативне вплив одних факторів може знизити або навіть знецінити, позитивний вплив інших.

Наявність численних різноманітних факторів робить необхідною їхню групування. З урахуванням того, що підприємство є одночасно і суб'єктом, і об'єктом відносин у ринковій економіці, а також те, що воно має різні можливості впливу на динаміку різних факторів, найважливішим є їх поділ на внутрішні та зовнішні. Перші безпосередньо залежать від організації роботи самого підприємства; другі є зовнішніми по відношенню до нього, їх зміна майже або зовсім не підпадає під волю підприємства.

До зовнішніх факторів відносять вплив економічних умов господарювання, пануючу в суспільстві техніку та технології,

платоспроможний попит та рівень доходів споживачів, податкову кредитну політику Уряду, законодавчі акти щодо контролю за діяльністю підприємства, зовнішньоекономічні зв'язки, систему цінностей в суспільстві та інші.

Фактори зовнішнього середовища поділяються на дві основні групи - мікросередовище та макросередовище, або прямого та опосередкованого впливу. [12, С. 41]

Середу прямого впливу ще називають безпосереднім бізнес-середовищем організації. Це середовище формують такі суб'єкти середовища, які безпосередньо впливають на діяльність конкретної організації

Фактори середовища непрямого впливу або загальне зовнішнє оточення зазвичай не впливають на організацію так помітно, як фактори середовища прямого впливу. Проте керівництву необхідно враховувати їх.

До основних факторів середовища непрямого впливу відносяться технологічні, економічні, соціокультурні та політичні фактори.

Особливе значення для фінансової стійкості підприємства має рівень, динаміка та коливання платоспроможного попиту на його продукцію (послуги), оскільки платоспроможний попит передбачає стабільність отримання виручки. З свого боку, платоспроможний попит залежить від стану економіки, рівня доходів споживачів - фізичних та юридичних осіб - та ціни на продукцію підприємства.

Зниження платоспроможного попиту, характерне для кризи, призводить не лише до зростання неплатежів, але й до загострення конкурентної боротьби. Гострота конкурентної боротьби також є значущим зовнішнім фактором фінансової стійкості підприємства.

Одним з найбільш масштабних несприятливих зовнішніх факторів, які дестабілізують фінансове становище підприємств в Україні, є на сьогоднішній день криза, інфляція та воєнний стан.

Усі ці складові зовнішнього середовища впливають на результативність діяльності підприємства.

Не менший вплив на діяльність підприємства справляють складові внутрішнього середовища підприємства.

Розглянемо основні внутрішні фактори.

Внутрішні змінні - це ситуаційні фактори всередині організації.

Успіх або невдача підприємницької діяльності в багатому ступені залежать від вибору складу та структури випускаємої продукції та наданих послуг. При цьому важливо не лише правильно вирішити, що виробляти, але й безпомилково визначити, як виробляти, тобто за якою технологією та за якою моделлю організації виробництва та управління діяти.

Важливим фактором фінансового становища підприємства, що тісно пов'язаний з видами вироблюваної продукції та технологією виробництва, є оптимальний склад і структура активів, а також правильний вибір стратегії управління ним.

Великий вплив на фінансовий стан підприємства мають кошти, додатково мобілізовані на ринку кредитних капіталів. Чим більше грошей може залучити підприємство, тим вищі його фінансові можливості, однак зростає і фінансовий ризик - чи зможе підприємство своєчасно розраховуватися зі своїми кредиторами.

Ступінь інтегрального впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на фінансовий стан залежить не лише від співвідношення самостійно названих факторів, але і від того етапу життєвого циклу, на якому в аналізованій час знаходиться підприємство, від компетентності і професіоналізму його менеджерів.

Отже, фінансове становище підприємства формується під впливом великої кількості факторів, як зовнішнього, так і внутрішнього характеру. Оскільки зовнішні фактори неконтрольовані, кваліфікований

керівник повинен розпізнавати зміни у зовнішньому середовищі та вміти адаптувати внутрішні ресурси підприємства під них.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «БОНУС У»

2.1 Основні економічні показники ТОВ «БОНУС У»

Виробництво хлібобулочної продукції є важливою галуззю харчової промисловості. Ось деякі загальні характеристики цієї галузі:

Асортимент продукції включає різноманітні види хліба, булочок, печива, виробів з тіста, кексів, випічки для особливих дієт і традиційних національних страв.

Виробничі процеси зазвичай включають заміс тіста, формування, випічку, охолодження та упакування продукції. Виробництво може бути автоматизованим чи ручним, в залежності від розміру підприємства та обсягу виробництва.

Якість продукції. Виробники зазвичай дотримуються високих стандартів якості та безпеки їжі, включаючи дотримання санітарних норм і вимог щодо інгредієнтів та виробничих процесів.

Інновації. Виробництво хлібобулочної продукції може включати в себе використання нових інгредієнтів, розробку нових рецептів, а також впровадження інноваційних технологій у виробничих процесах.

Маркетинг та збут. Компанії активно просувають свою продукцію через різноманітні канали, включаючи роздрібну торгівлю, харчові мережі, ресторани та інтернет-магазини.

Конкуренція. Галузь вимагає високого рівня конкуренції, і виробники змушені шукати способи відрізнитися від конкурентів через якість продукції, інновації, цінову політику та маркетингові стратегії.

Соціальна відповідальність. Деякі виробники активно працюють над зменшенням впливу свого виробництва на довкілля, використовуючи екологічно чисті матеріали та технології.

Підприємство ТОВ «БОНУС У» є юридичною особою, має самостійний баланс, печатку, штампи, бланки зі своїми найменуваннями, розрахунковий, валютні рахунки. Місце знаходження Україна, Вінницька обл., Літинський р-н, селище міського типу Літин, вулиця Сосоньське шосе. Розмір статутного капіталу 5 952 377 грн. [29]

Основними видами діяльності підприємства є:

- Виробництво хлібобулочних виробів;
- Продаж продукції оптом.

Підприємство орієнтується на випуск масового виробництва восьми видів хлібобулочних виробів. Обсяг виробництва складає приблизно 10 000 одиниць виробів на день, протягом року Товариство з обмеженою відповідальністю «БОНУС У» випускає приблизно 2 400 тонн хліба щорічно. На рисунку 2.1 представлено організаційну структуру підприємства

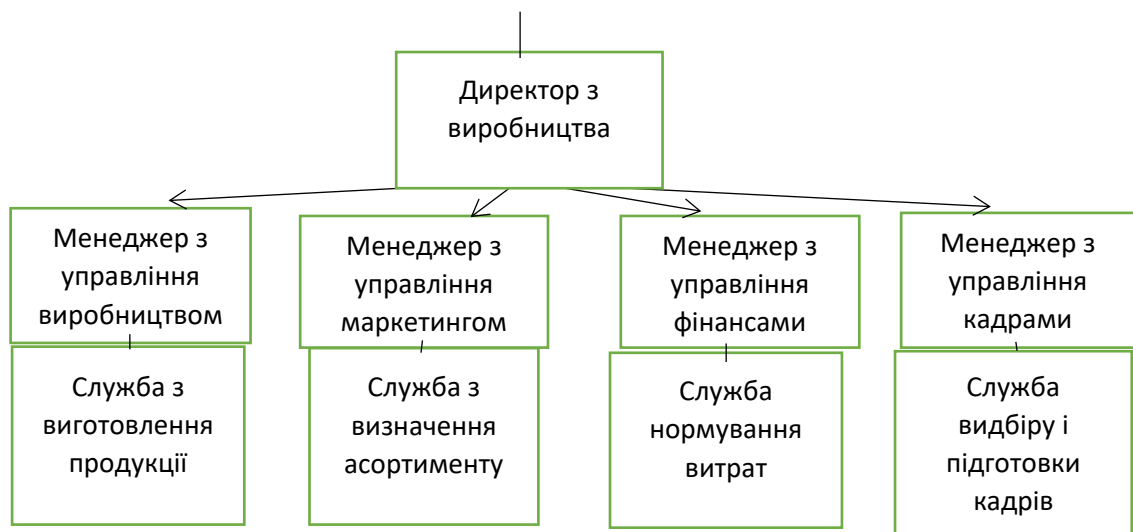

Рис. 2.1 організаційну структуру ТОВ «БОНУС У»

Джерело: складено автором на основі [29]

Обсяг виробництва та реалізації продукції за 2021-2023 роки представлені в Таблиці 2.1

Таблиця 2.1

Динаміка виробництва та реалізації продукції, тонн
за 2021-2023 роки

Рік	Ціна 1 т., грн.	Обсяг виробництва продукції, тонн	Обсяг реалізації продукції, тонн
2021	25 000	2 143	2 089
2022	28 500	2 119	2 098
2023	30 000	2 413	2 389

Джерело: складено автором на основі [23]

Аналізуючи дані таблиці, можна зробити наступні висновки. Обсяг виробництва в 2022 році зменшився, але за рахунок підвищення ціни обсяг реалізації збільшився, в 2023 році ці показники також зросли. Реалізація продукції протягом усього розглянутого періоду відбувається не в повному обсязі, це пояснюється тим, що від 1% до 1,5% припадає на брак. У 2023 р. виробнича потужність підприємства використовується на 93%. У 2022 році вона складала 85%.

У 2022 році підприємство повністю на 100% укомплектувало штат виробничих робітників, що дозволило забезпечити безперебійну роботу обладнання, покращити якість випускаємої продукції та збільшити обсяги виробництва.

Так, у 2021 році за зміну випускалося 2 015 кг хліба, це близько 4 тис. одиниць виробів. У 2022 році - 2 500 кг, це більше 5 тис. одиниць виробів.

У 2022 році було недостатньо інженерно-технічних працівників та службовців, а саме економіста, бухгалтера та технолога. Повністю укомплектований штат дозволить підприємству ефективно здійснювати свою фінансово-господарську діяльність.

Для більш повної оцінки діяльності підприємства необхідно проаналізувати якісний склад персоналу за рівнем кваліфікації, віком, освітою та трудовим стажем (представленого в Таблиці 2.3).

Таблиця 2.3

Склад працівників за рівнем кваліфікації за 2021-2023 роки.

Рівень кваліфікації		Чисельність персоналу	
2021		2022	2023
Розряд поварів			
IV	0	2	2
V	2	2	2
VI	0	0	0
Категорія спеціалістів			
II	4	4	4
III	0	1	3

Джерело: складено автором на основі [23]

За середнім тарифним розрядом можна зробити висновок, що рівень кваліфікації у 2022 та 2023 роках підвищився. Це пов'язано з прийняттям кухарів з п'ятим розрядом, економіста та бухгалтера з третіми категоріями.

Позитивною тенденцією є прийом працівників з високими категоріями та розрядами, а немаловажливим є навчання та підвищення кваліфікації працівників підприємства.

Рівень кваліфікації працівників в великому ступені залежить від їх віку, стажу роботи, освіти. Недостатність кваліфікованого персоналу може призвести до зниження якості випускаємої продукції.

На підприємстві більшість співробітників має досвід роботи понад п'ять років. Це дуже хороший показник, оскільки більш досвідчений персонал працює професійніше і може навчити не досвідчених співробітників.

Оскільки зміни якісного складу персоналу відбуваються внаслідок його руху, для характеристики змін у персоналу використовують наступні коефіцієнти, і аналізують динаміку наступних показників (у Таблиці 2.4).

Таблиця 2.4

Аналіз руху персоналу ТОВ «БОНУС У»

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Чисельність персоналу на початок року	20	24	34
Прийняті на роботу	7	15	8
Звільнилися	3	5	6
В тому числі:			
За власним бажанням	2	4	6
За порушення трудової дисципліни	1	1	0
Чисельність персоналу на кінець року	24	34	36
Коефіцієнт обороту по прийому працівників	0,3	0,6	0,2
Коефіцієнт обороту по звільненню працівників	0,1	0,5	0,2
Коефіцієнт текучості кадрів	0,1	0,2	0,2
Коефіцієнт постійності кадрів	0,7	0,6	0,5

Джерело: складено автором на основі [23]

Аналізуючи дані Таблиці 2.4, можна зробити висновки про те, що протягом усього розглянутого періоду на підприємстві коефіцієнт текучості кадрів менший, ніж коефіцієнт прийому, це позитивна тенденція. У 2022 році спостерігається активний прийом персоналу, що пов'язано з збільшенням обсягів виробництва та введенням в експлуатацію додаткового обладнання. Спостерігається стабільність на штатних посадах кухарів, технолога – стабільність у цих категоріях дозволяє підприємству не порушувати виробничий процес, а лише покращувати якість продукції.

Узагальнення всіх вищезазначених факторів дозволяє зробити висновок про гарну кадрову політику, правильну спрямованість роботи з персоналом. Адаже якісні кваліфіковані кадри дозволяють підприємству успішно здійснювати свою фінансово-господарську діяльність.

Фонд робочого часу залежить від чисельності робітників, кількості відпрацьованих днів одним робітником в середньому за рік та середньої тривалості робочого дня.

2.2 Оцінка фінансового стану

Аналіз бухгалтерської звітності є необхідною складовою процесу контролю за ухваленими та прийнятими управлінськими рішеннями фінансових менеджерів, основою аналізу фінансового стану підприємства. Під час аналізу фінансової звітності підприємства необхідно проаналізувати структуру майна організації. За даними аналітичного балансу було отримано ряд найважливіших характеристик фінансового стану організації.

В 2022 році відбулося різке збільшення основних засобів, це пов'язано з тим, що підприємство закупило нове дороговартісне обладнання, але в 2023 році необоротні активи зменшилися на 6% – це

пов'язано з переозброєнням виробничого процесу. Темп приросту в 2023 році до 2021 року склав 5%.

До складу іммобілізованого майна ТОВ «БОНУС У» входять лише основні засоби, які протягом всього розглянутого періоду складають більше 50% до всієї величини активів. На підприємстві встановлено нове якісне обладнання, яке має дуже високу продуктивність. Виробнича потужність у 2023 році використовувалася на 93%.

Аналіз оборотних активів є важливою частиною в проведенні оцінки фінансового стану підприємства. Бачимо різке збільшення грошових коштів до кінця 2023 року, які склали 20133 тис. грн. Темп зростання дорівнює 97,5%, збільшення залишків грошових коштів, що може свідчити про нераціональну фінансову політику підприємства. Запаси та поточна дебіторська заборгованість збільшувалися рівномірно. Темп зростання запасів склав 36%, поточна дебіторська заборгованість зміцнила свої позиції на 39%. В цілому, динаміка оборотних активів в кількісному вираженні склала 33%.

Підприємство веде активне технічне переозброєння, що свідчить про інноваційну діяльність підприємства. Відбувається збільшення поточних активів і до 2023 року вони склали 41%, це позитивна тенденція, що свідчить про активну господарську діяльність підприємства.

Формування майна підприємства може здійснюватися як за рахунок власних, так і за рахунок позикових коштів, значення яких відображаються в пасиві балансу. Для визначення фінансової стійкості підприємства та ступеня залежності від позикових коштів необхідно проаналізувати структуру пасиву балансу.

У пасиві спостерігається наступна картина: переважання частки власного капіталу над позиковим. Це може свідчити про фінансову незалежність підприємства, і, як наслідок, про низькі фінансові ризики.

Сума довгострокових зобов'язань на кінець аналізованого періоду збільшилася на 1%, як і у 2022 році в порівнянні з 2021 роком, зріст склав 1%. Це свідчить про те, що компанія не веде довгострокову інвестиційну політику. Аналіз структури фінансових зобов'язань показує переважання короткострокових джерел у структурі залучених коштів, що є негативним фактором, що характеризує неефективну структуру балансу та високий ризик втрати фінансової стійкості.

Аналіз фінансової стійкості дозволяє оцінити здатність підприємства:

- Забезпечити джерелами фінансування кошти, необхідні для здійснення своєї основної (виробничої) діяльності;
- Своєчасно та в повному обсязі погашати свої зобов'язання.

У підприємства ТОВ «БОНУС У» відсутні довгострокові пасиви, власні кошти значно перевищують займані. [33]

Також слід відзначити перевагу необоротних активів над оборотними, що свідчить про неповне використання виробничих потужностей підприємства. Проявляється недостатній рівень власних оборотних коштів та довгострокових джерел фінансування.

Фінансова стійкість підприємства або ступінь його залежності від залучених джерел фінансування визначається через порівняння обсягу власних джерел коштів з обсягом залучених джерел коштів. [33]

Підприємство не може забезпечити основними джерелами фінансування запаси протягом трьох розглянутих років. Це пов'язано з недостатком основних джерел фінансування. Позитивним фактором є те, що абсолютні показники збільшуються.

Підприємству необхідно збільшувати свої джерела фінансування запасів, щоб уникнути подальшої кризової фінансової стійкості. Відносні показники фінансової стійкості – забезпеченість запасів джерелами фінансування, зайвість/недостатність джерел фінансування на 1 гривню запасів, запас фінансової стійкості за днями.

Ці методи аналізу фінансової стійкості достатньо зручні, проте вони не є об'єктивними і дозволяють виявити лише зовнішні сторони факторів, що впливають на фінансову стійкість.

На нашому підприємстві значна частка нерухомого майна, тому компанія повинна мати більший відсоток власного капіталу (щоб обсяг довгострокового фінансування покривав величину довгострокових активів). Загальне правило забезпечення фінансової стійкості полягає в тому, що довгострокові активи повинні бути сформовані за рахунок довгострокових джерел, як власних, так і залучених. Якщо підприємство не має залучених коштів на довгий термін, основні засоби та інші необоротні активи повинні бути сформовані за рахунок власного капіталу.

2.3 Аналіз прибутку і рентабельності

Говорячи про рентабельність діяльності організації, ми визначаємо, скільки прибутку приносить кожна гривня витрат, тому критерієм окупності витрат виступає прибуток організації. Метою аналізу рентабельності є оцінка здатності підприємства приносити дохід на вкладений в підприємство капітал.

За даними аналітичного балансу можна сказати, що у підприємства «БОНУС У» немає збитків, прибуток зростає, а разом з ним і витрати. Виручка у 2021 році складала 44,5 млн. грн., до 2022 року вона збільшилася до 52 млн. грн., в 2023 році вона досягла значення в 70 млн. грн. Це пов'язано, передусім з збільшенням обсягу виробництва і розширенням ринку збуту. Собівартість зростає паралельно виручці. Темп зростання собівартості в 2023 році склав 52%. Зі зростанням обсягів виробництва відбувається збільшення витрат і відповідно собівартості. Необхідно відзначити, що зростання собівартості відбулося і за рахунок зростання цін на сировину та матеріали.

Збільшення витрат у 2022 році пов'язане з прийомом персоналу. Було закуплено нове обладнання, і нарахування амортизації вплинуло на обсяги витрат на виробництво.

Далі необхідно розглянути такий важливий елемент як чистий прибуток. У 2022 році зменшилась на 413 тис. грн., але до 2023 року чистий прибуток досяг відмітки в 2 млн. 139 тис. грн., що в процентному відношенні до 2021 року складає збільшення на 66%. Різке зменшення чистого прибутку в 2022 році пояснюється різким стрибком у бік збільшення собівартості, і перевищенням комерційних витрат, зменшенням валового прибутку внаслідок зменшення рентабельності продажів, всі ці фактори вплинули на величину чистого прибутку. [33]

Таблиця 2.5

Аналіз коефіцієнтів рентабельності

Показник	2021		2022		2023		Абсолютні відхилення
	2022-2021		2023-2022		2023-2021		
Рентабельність продаж	3,52	2,67	4,53	-0,85	1,85	1,00	
Бухгалтерська рентабельність від звичайної діяльності	2,94	2,33	4,19	-0,61	1,86	1,25	
Чиста рентабельність	2,96	1,70	3,14	-1,26	1,44	0,18	
Економічна рентабельність	16,40	9,70	20,08	-6,69	10,37	3,68	
Рентабельність власного капіталу	27,91	16,81	33,42	-11,10	16,60	5,51	
Валова рентабельність	20,57	21,17	22,75	0,60	1,57	2,18	
Затратовіддача	3,65	2,75	4,74	-0,91	1,99	1,09	
Рентабельність перманентного капіталу	27,37	16,39	32,68	-10,98	16,29	5,31	
Коефіцієнт рентабельності активів	0,16	0,14	0,3	-0,02	0,16	0,14	

Коефіцієнт рентабельності і оборотних активів	0,74	0,55	1	-0.19	0,45	0,26
Коефіцієнт рентабельності і реалізованої продукції	0,25	0,3	0,3	0,05	0	0,05

Джерело: складено автором на основі [33]

Проведений аналіз був за допомогою розрахунку коефіцієнтів рентабельності (представлені в Таблиці 2.5). Рівень прибутку після сплати податків у 2022 році знизився, а в 2023 році збільшився порівняно з 2021 роком у два рази. Коефіцієнт рентабельності активів відображає величину прибутку, яка припадає на кожен гривню загальних активів підприємства. У ТОВ «БОНУС У» у 2023 році цей коефіцієнт становить 0,3%.

Також можна помітити, що всі коефіцієнти рентабельності в 2022 році зменшилися порівняно з 2021 роком і 2023 роком. Ця тенденція пояснюється збільшенням витрат на виробництво та обсягів виробництва в умовах економічної кризи та воєнного стану.

Стан дебіторської та кредиторської заборгованості, їх обсяги та якість, сильно впливають на фінансове становище організації. [33]

Для поліпшення фінансового становища організації необхідно:

- контролювати співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості. Значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансової стійкості організації і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування;
- контролювати стан розрахунків за простроченою заборгованістю.

До кінця року сума дебіторської заборгованості товариства «БОНУС У» зросла на 40%. Збільшення дебіторської заборгованості є негативним фактором у роботі підприємства.

У 2021 році дебіторська заборгованість на 56% складалася з розрахунків з покупцями, 38% — аванси, видані, і 6% — інші. У 2022

році картина трохи змінилась і розрахунки з покупцями склали 48%, аванси збільшилися до 42%, а інші зросли на 2%. Але у 2023 році розрахунки з покупцями зросли до 70%, аванси зменшилися до 23%, а інша короткострокова дебіторська заборгованість знизилася на 1%.

Протягом всього розглянутого періоду у товариства немає довгострокової дебіторської заборгованості.

Аналіз дебіторської заборгованості розпочинається з визначення її обсягу за рік на основі даних балансу підприємства. [33]

Підприємству необхідно скласти графік погашення дебіторської заборгованості.

Аналізуючи дані, можна зробити висновок, що кредиторська заборгованість підприємства збільшувалась кожен рік на 15%.

Кредиторська заборгованість збільшується меншими темпами, ніж дебіторська заборгованість.

Розрахунки з постачальниками та підрядниками у 2021 році склали більшу частину від всієї заборгованості, але до 2023 року відносна вага зменшилася на 21%. Це пояснюється умовами роботи з постачальниками та підрядниками. Аванси протягом всього розглянутого періоду трималися практично на одному рівні, так само як кредити, позики та інша короткострокова кредиторська заборгованість. У складі довгострокової кредиторської заборгованості знаходяться розрахунки за податками і зборами, які до 2023 року зросли на 112%. [33]

Заборгованість за податками і зборами є негативним показником у фінансово-господарській діяльності підприємства. Товариству необхідно слідкувати за заборгованістю перед бюджетом. Наслідками несплати податків і зборів можуть стати великі штрафи та пені, а також камеральна податкова перевірка.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Позитивні та негативні тенденції розвитку ТОВ «БОНУС У»

Для розробки заходів щодо підвищення ефективності фінансового стану пекарні ТОВ «БОНУС У», у попередньому розділі був проведений аналіз її фінансового стану, а також дано короткий економічний опис.

У результаті оцінки діяльності підприємства у період з 2021 по 2023 роки були виявлені наступні позитивні та резервні тенденції:

Позитивні тенденції:

- Стабільний попит на випускаєму продукцію.
- Збільшення обсягів реалізації протягом всіх розглянутих періодів.
- Зменшення кількості браку завдяки вдосконаленню технології виробництва.
- Розширення асортименту продукції.
- Високий попит на новий вид "елітного" хліба.

У 2022 року підприємству вдалося заповнити штат працівників на 100%, що дозволило забезпечити безперебійну роботу обладнання та підвищити якість та кількість випускаемого хліба.

На підприємстві спостерігається достатньо високий кваліфікаційний рівень персоналу. Технічний стан основних засобів перебуває в хорошому стані, підприємство повністю забезпечене засобами виробництва. Підприємство здійснює активне технічне переозброєння, що свідчить про інноваційну діяльність підприємства.

Підприємство є фінансово стійким і фінансово незалежним. Коефіцієнти рентабельності мають позитивні значення, діяльність підприємства є рентабельною.

Негативні тенденції:

Для негативних тенденцій, що погіршують фінансовий стан підприємства створено таблицю 3.1.

Таблиця 3.1

Негативні тенденції фінансового стану підприємства та рекомендації до їх змінення

Негативні тенденції	Рекомендації до їх змінення
Реалізація продукції через магазини та торгові мережі оптом, на не завжди вигідних умовах. Відсутність каналів збуту безпосередньо покупцям.	Виникає потреба у продажу продукції через власні роздрібні торгові точки. Це дозволить збільшити прибуток.
Зменшення обсягів виробництва елітного хліба. Втрата основного постачальника сировини та не вигідних умов продажу магазинам та торговим мережам.	Пошук надійних постачальників, відкриття власних точок реалізації хліба.
Переважання короткострокових джерел фінансування, неефективна структура балансу та високий ризик втрати фінансової стійкості.	Оптимізація структури капіталу.
Зменшення оборотності оборотних активів, переважно за рахунок зростання дебіторської заборгованості.	Побудова графіка стягнення дебіторської заборгованості та її повернення. Це дозволить вкласти вивільнені ресурси в засоби виробництва.
Використання виробничої потужності у 2022 році на рівні 93%.	Збільшення виробництва на 7%, для досягнення 100% ефективного використання виробничої потужності.
Поточна неплатоспроможність підприємства.	Раціональний підхід до залучення фінансових ресурсів.

Джерело: складено автором на основі [23]

3.2 Заходи щодо покращення фінансового стану підприємства

У зв'язку з негативними факторами, необхідно розробити заходи для довгострокового розвитку та поліпшення фінансового стану підприємства.

Розглянувши можливості пекарні «БОНУС У», її слабкі та сильні сторони, можна визначити шляхи поліпшення фінансового стану. Для цього можна запропонувати наступні заходи:

1. Реорганізація виробництва.
2. Реорганізація системи забезпечення та збуту.
3. Реорганізація фінансів.

По-перше, реорганізація виробництва. Запуск виробництва нового продукту, хліба покращеного сорту "Візаві".

Хліб та хлібобулочні вироби відносяться до продуктів повсякденного попиту. На сьогодні хлібопекарний бізнес має великі можливості для збільшення кількості підприємств, створення розвинутої конкурентної середовища, а також нових робочих місць.

Середня споживча потреба в хлібі в Україні становить 120-125 кг на рік (325-345 г на день). З найновіших тенденцій розвитку хлібного ринку експерти вказують на зростання інтересу до виробництва збагачених та лікувально-профілактичних продуктів, інтерес до яких зростає з кожним роком. Незважаючи на це, зараз виробництво хліба та хлібобулочних виробів з корисними добавками, включаючи "елітні" сорти, в нашій країні розвинено недостатньо. [25]

Навіть якщо попит на хлібобулочні вироби знижується, для мешканців Києва ця тенденція не є типовою. Споживчий попит тут, хоч і незначно, але зростає. Цю тенденцію слід підтримувати шляхом виробництва принципово нових сортів хліба.

По-друге, реорганізація системи забезпечення та збуту. Продаж продукції, створення власної мережі збуту.

Хлібопекарня «БОНУС У» реалізує свою продукцію через торгові мережі та магазини міста, що призводить до певних проблем, наприклад:

- зростання дебіторської заборгованості;
- порушення в постачаннях;
- низькі оптові ціни;
- втрата прибутку через збільшення фінансового циклу.

На рис. 3.1 зображено канал розподілу продукції ТОВ «БОНУС У».

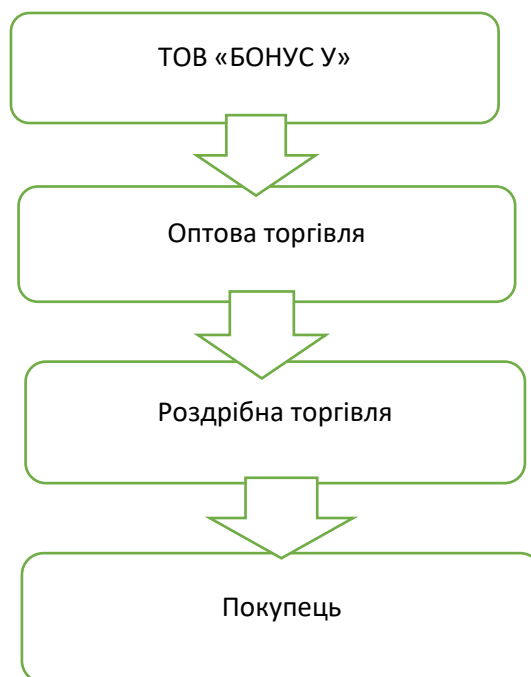

Рис. 3.1 Канал розподілу продукції ТОВ «БОНУС У»

Джерело: складено автором на основі [23]

Як видно на рис. 3.1, для покращення фінансового стану в ланцюжку розподілу необхідно виключити ланку «Оптова торгівля». Зрозуміло, що виключити цей елемент відразу не вдасться, лише у

довгостроковій перспективі та при збільшенні виробничих потужностей.

Для вирішення цієї проблеми необхідно вибрати найпростіші і менш витратні способи її вирішення. В Таблиці 3.2 наведені варіанти рішень та їх позитивні та негативні сторони.

Таблиця 3.2

Аналіз методів розв'язання проблеми

Способи	Плюси	Мінуси	Остаточне рішення
Відкриття власного магазину	Можливість реалізації більшої кількості власної продукції та інших товарів.	Великі витрати, складності з орендою приміщення в густонаселених районах міста.	У короткостроковій перспективі відкриття власних магазинів неможливе, але в подальшому при значному збільшенні обсягів виробництва реальне.
Продаж у орендованому приміщенні на продовольчому ринку	Мінімальні витрати.	Більшість ринків знаходяться не в житлових районах. Мінімальна торгова площа.	Найближчим часом реально. Проблему з мінімальними площами легко вирішити.
Продаж у рухомих міні-магазинах	Мінімальні витрати, можливість придбання обладнання. Можливість розміщення в будь-якому районі міста.	Мінімальна торгова площа.	Найближчим часом реально. Є можливість взяти причепи в лізинг.

Джерело: складено автором на основі [23]

З аналізу, проведеного в Таблиці 3.2, можна зробити наступні остаточні рішення щодо вирішення складених проблем:

1. Найближчим часом найбільш реалістичним варіантом є взяття в лізинг причепів "Купава", яке не потребує значних капіталовкладень і дозволяє розміщення в будь-якому районі міста.
2. Орендувати торгові місця на продовольчих ринках.
3. Оренда власного магазину доступна лише великим компаніям, а для підприємства «БОНУС У» може стати доступною лише в довгостроковій перспективі.

Найвигідніше реалізовувати продукцію через орендовані павільйони продовольчих ринків. Однак місця на продовольчих ринках обмежені. Ця ініціатива дозволить підприємству «БОНУС У» зменшити показник дебіторської заборгованості наполовину.

По-третє, реорганізація фінансів. Зменшення дебіторської заборгованості.

Зі збільшенням обсягів виробництва з 2021 по 2023 роки дебіторська заборгованість підприємства стрімкими темпами зростала. Це пов'язано з тим, що хлібопекарня розширила ринок збуту, з'явилися нові точки продажу, і разом з цим позитивною динамікою виник від'ємний ефект - зростання недобросовісних покупців, які затримують оплату продукції. Для вирішення цієї проблеми було запропоновано захід щодо відкриття власних точок продажу. Також можна скласти графік погашення заборгованості.

Отримані за допомогою прописаних заходів грошові кошти поповнять оборотний капітал підприємства і покращать його фінансові результати.

Зменшення дебіторської заборгованості має за собою позитивні тенденції в розвитку підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведення аналізу фінансового стану підприємства в умовах невизначеності необхідно для вчасного виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності з метою пошуку резервів поліпшення фінансового стану підприємства.

Джерелом інформації для проведення аналізу служила фінансова (бухгалтерська) звітність ТОВ «БОНУС У» за 2021-2023 роки.

У першому розділі розглянуті теоретичні та методологічні аспекти аналізу фінансового стану підприємства: поняття та сутність фінансового аналізу підприємства, методологічна основа аналізу фінансового стану, фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства.

У другому розділі проведений аналіз фінансової звітності ТОВ «БОНУС У» за 2021-2023 роки. Розраховані показники ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності, прибутку та рентабельності

У третьому розділі досягнуто основної мети кваліфікаційної роботи, а саме: були виявлені наступні позитивні та резервні тенденції 2021-2023 років роботи підприємства:

- Стабільний попит на випускаєму продукцію.
- Збільшення обсягів реалізації протягом всіх розглянутих періодів.
- Зменшення кількості браку завдяки вдосконаленню технології виробництва.
- Розширення асортименту продукції.
- Високий попит на новий вид "елітного" хліба.

Згідно з поставленими завданнями в кваліфікаційній роботі було досягнуто таких результатів:

- вивчено теоретичні аспекти аналізу фінансового стану підприємства;
- проведено аналіз фінансового стану підприємства ТОВ «БОНУС У»;
- виявлено позитивні та негативні тенденції розвитку підприємства;
- запропоновано розробку заходів з покращення фінансового стану підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Башнянин Г. І. Фінасова стійкість суб'єктів господарювання та шляхи її покращення. Економіка і суспільство. – 2015. – Вип. 1. – С. 65–68
2. Бідюк П. І. Система підтримки прийняття рішень для аналізу фінансових даних. Наукові вісті НТУУ «КПІ». – 2011. – № 1. – С. 48–61
3. Боровік Л.В., Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Роль інформації у формуванні глобальної економіки та економічного розвитку суспільства. Вісник ХНТУ. 1(76), 2021. С.192-197.
4. Боровік Л.В., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Роль шкільної освіти в розвитку молодіжного підприємництва. Ефективна економіка. Вип.3. 2021. doi: 10.32702/2307-2105-2021.3.6
5. Внукова Н. М. Формування системи кількісних показників оцінки фінансового стану підприємств-емітентів. Фінанси підприємств. – 2016. – № 12. – С.112–120.
6. Гапак Н. М. *Особливості визначення фінансової стійкості підприємств*: Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. – 2014. – Вип. (42). – С. 191–196.
7. Гафтуняк М. І. *Напрями забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства*. Науково-технічний розвиток: економіка, технології, управління: матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 26 березня 2019 року. – К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2019. С. 11–12
8. Геращенко І. О. *Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства*. Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). Х.: НТУ «ХПІ». 2017. № 24(1246). С. 124–128.
9. Гумінський В.В. Сучасні проблеми забезпечення фінансової стійкості підприємства. Символ науки. 2016. № 1. С. 89-91.
10. Спіфанова І.Ю., Безрученко І.В., Паламарчук Н.О. Фінансове планування діяльності вітчизняних підприємств за показниками рентабельності // Економічний аналіз. 2016. №2. Том 23. С. 45–50.

11. Захарченко В.О., Счасна С.І. Систематизація методів оцінки фінансового стану підприємства / Фінанси України. 2015. №1. С. 137–144.
12. Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Активізація розвитку торговельної галузі України. Таврійський науковий вісник. Серія «Економіка». 2020. Вип. 1. С. 139–147.
13. Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Активізація розвитку торговельної галузі України. Таврійський науковий вісник. Серія «Економіка». 2020. Вип. 1. С. 139–147.
14. Карпишин Н.І., Жукевич С.М. Аналіз й оцінка фінансових ризиків в системі управління суб'єктів господарювання. Інноваційна економіка. №5-6 [63]. Тернопіль. 2017, С.180 – 185
15. Климчук С. В. Напрями оцінки руху грошових потоків як визначальної компоненти фінансової стійкості / Економіка АПК. – 2016. – №9. – С. 52.
16. Ковтуненко Ю.В. Методичні основи аналізу фінансового стану промислового підприємства /Економіка. Фінанси. Право. – 2016. – № 8/2. – С. 40-41
17. Комарецька П. В. *Фінансовий потенціал : його складові, фактори впливу та умови розвитку*: Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна «Еволюція наукових знань і сучасні проблеми економічної теорії». – 2015. – № 663. – С.144-148
18. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування – Кам'янське, ДДТУ, 2019 р. – 223 с
19. Коріненко В.А. Методичний підхід до аналізу ефективності організаційно-економічного механізму управління підприємством. Ефективна економіка. – 2016. - № 4. - С. 179.
20. Костевич О.Д. *Фінансовий потенціал як фактор сталого розвитку*: Вісник Чернігівського технологічного університету. Серія «Економічні науки». – Чернігів: ЧДТУ, 2016. – № 43. – С. 54–59

21. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент : підручник, Дніпропетровський ун-т економіки та права. – К. : ЦНЛ, 2016. – 520 с
22. Кучер В.А. Визначення структури показників ефективності роботи підприємства як основа прийняття стратегічних рішень. Економіка промисловості. – 2017. – № 1. – С. 71-77
23. Лазоренко В. В. *Аналіз методів оцінки фінансової стійкості підприємства*. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. Вип. № 1(13). С. 124–128
24. Ларка М. І. *Аналіз фінансового стану підприємства як засіб підвищення ефективності його діяльності*: Вісник НТУ «ХПІ». Серія «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – 2013. – № 22 (995). – С. 168–174.
25. Лучко М. Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 302 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/19240/1/Fin%20analiz%20Verstka.pdf>.
26. Манів З.О. Економіка підприємства: Навчальний посібник– К.: Знання, 2015.- 580с.
27. Мельникова К.В., Петренко В.С., Белугіна Т.І. Діагностика фінансового стану на прикладі ПП ‘Віннер Форд Рівне’ в умовах зростаючої невизначеності. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, вип. 12. 2024, doi:10.54929/2786-5738-2024-12-04-07.
28. Мохненко А.С., Антонов Р.А., Чмут О.О. Інноваційний розвиток підприємства в контексті сталого розвитку // Стратегічні пріоритети розвитку економіки, менеджменту, сфери обслуговування та права в умовах інтеграційних процесів: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 02-03 листопада 2023 р. Івано-Франківськ: ХДУ, 2023. С. 13-15.
29. Мохненко А.С., Гайдичук А.М., Сергієнко М.В. Інновації у харчовій промисловості. Актуальні проблеми товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 20 лютого 2024р. Полтава: ПУЕТ, 2024. С. 37–39.

30. Мохненко А.С., Гайдичук А.М., Сергієнко М.В. Управлінський облік на малих підприємствах в умовах невизначеності. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: матеріали VII всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 28-29 березня 2024р. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 271–273.
31. Основні економічні показники ТОВ «БОНУС У» URL: <https://vkursi.pro/card/tovarystvo-z-obmezhenoiu-vidpovidalnistiu-bonus-u-33559212>
32. Петренко В.С., Карнаушенко А. С., Мельникова К. В. Соціальні стандарти ЄС та їх вплив на українську економіку. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, вип. 10, Грудень 2023, doi:10.54929/2786-5738-2023-10-02-03.
33. Прохоренко Я.Д., Мохненко А.С. Поліпшення фінансового стану підприємства в умовах невизначеності, *VIII Щорічна студентська науково-практична конференція факультету бізнесу і права ХДУ*, Івано-Франківськ, 2024
34. Пулко О.В. Оптимізація фінансового стану підприємства. Економіка і управління. – 2015. - № 11 - С. 84 - 89.
35. Русіна Ю.О. *Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають*: Міжнародний науковий журнал. Секція: Економічні науки – 2015. – № 2. – С. 91-94.
36. Савицька Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємства. Підручник. Мн .: РІПО, 2016. 528 с.
37. Сухоцька Т. Облік доходів та витрат на підприємствах відповідно до національних стандартів. Економіка. Фінанси. Право. – 2016. - № 4. - с.19-26.
38. Танклевська Н.С., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Економічна сутність та види криптовалюти у світі. Бізнес-навігатор. 2017. Вип. 4–2. 133–138.
39. ТОВ «Бонус-У» - URL: <https://clarity-project.info/edr/335592212>

40. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В., Дорогань-Писаренко Л. О. Фінансовий аналіз : навчальний посібник– Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. – 434 с
41. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: Навчальний посібник / О.С. Філімоненков. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2015. - 360 с
42. Фінансовий аналіз – URL: <http://subject.com.ua/economic/analysis1/index.html>.
43. Фінансовий стан підприємства ТОВ БОНУС У – URL: <https://clarity-project.info/edr/33559212>
44. Яловий Г.К. *Концептуальні підходи до визначення фінансової стійкості підприємства*: Науковий вісник НЛТУ України. – 2016, №. 18 – С. 115-124
45. Petrenko, V., Karнаushenko, A (2021) Development of entrepreneurial universities as a necessity in conditions of economic instability and financial turbulence. Intellectual development of mankind in modern conditions: economics, history. Books ha 19. Part 2: series of monographs (Series "Science environment of modern man"; No. 19). ISBN978-617-7880-27-0. pp. 12-29 <https://doi.org/10.30888/2663-5569.2021-19-02-013>